ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 3.12.2025 г.
COM(2025) 688 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

относно проведените от Комисията преговори в областта на експортните кредити по смисъла на Регламент (ЕС) № 1233/2011

1. Въведение

В приложение I към Регламент (ЕС) № 1233/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. за прилагането на определени насоки в областта на официално подкрепяните експортни кредити и за отмяна на решения 2001/76/ЕО и 2001/77/ЕО[1] на Съвета се предвижда Европейската комисия да докладва на Европейския парламент относно проведените преговори относно официално подкрепяните експортни кредити. Настоящият доклад обхваща основните промени в международните правила относно експортните кредити, настъпили през 2024 година (от 1-ви януари до 31-ви декември).

От края на 70-те години на миналия век **Споразумението на ОИСР за официално подкрепяните експортни кредити** („Споразумението“) е основният форум за международните правила относно експортните кредити[2]. В допълнение към общите правила относно сделките за експортни кредити Споразумението съдържа и „отраслови договорености“, обхващащи специални правила за финансиране за конкретни промишлени сектори и видове дейности, включително отрасловата договореност относно изменението на климата (CCSU), договореността за корабния отрасъл (SSU) и отрасловата договореност за въздухоплавателните средства (ASU).

2. Развой в ОИСР през периода на докладване

Най-значимите промени през периода на докладване се отнасяха до: преразглеждането на член 6 от Споразумението с цел разширяване на забраната за проекти за електроцентрали, работещи с въглища, така че да обхване всички проекти, основаващи се на изкопаеми горива; започване на дискусии относно специфични условия за финансиране на социалната инфраструктура и за подпомагане на развиващите се държави; преглед на различните класове проекти по CCSU; започване на обсъждания за изменение на SSU, по-специално за да се вземат предвид кораби с нулеви и ниски емисии, като първото заседание на неформалната експертна група (НЕГ) на Комитета по корабостроенето се състоя на 15 март 2024 г.; и създаването на експертна група, натоварена с преразглеждането на списъка на Конвенцията от Кейптаун в рамките на ASU („експертна група за Конвенцията от Кейптаун“), на 18 ноември 2024 г. По-долу са посочени редица други важни промени.

Подкрепа за изкопаеми горива

След предложение, представено от ЕС на участниците през юли 2022 г. относно преразглеждането на член 6 от Споразумението с оглед разширяване на забраната за проекти за електроцентрали, работещи с въглища, така че да обхване всички изкопаеми горива (включително дейностите по добив и транспортиране на битуминозни въглища, дейностите по проучване, производство, транспортиране, съхранение, рафиниране, разпределение на суров нефт и природен газ за енергийния сектор и производството на електроенергия без прекъсване), както и подновено предложение през ноември 2023 г., предоставящо повече информация за неговия подход, през март 2024 г. ЕС представи

[1] ОВ L 326, 8.12.2011 г., стр. 45.

[2] Днес участниците в Споразумението са 11: Австралия, Канада, ЕС, Япония, Корея, Нова Зеландия, Норвегия, Швейцария, Турция, Обединеното кралство и Съединените щати.

ново предложение относно преразглеждането на член 6. Това предложение предвижда участниците да не предоставят официално подкрепяни експортни кредити или обвързана помощ за сектора на енергията от изкопаеми горива, освен при ограничени и ясно определени обстоятелства, които са в съответствие с ограничението за глобално затопляне от 1,5°C и целите на Парижкото споразумение.

След други предложения и идеи на участниците, на 24 ноември 2024 г. беше представено ново съвместно предложение и участниците бяха приканени да представят коментари до средата на декември. Въпреки че до края на годината не беше постигнато споразумение между участниците, обсъжданията продължиха и през 2025 г.

Правила за авансовите плащания, включени в Споразумението

Тъй като гъвкавостта, договорена от участниците през декември 2023 г. за временно намаляване на изискванията за авансово плащане от 15 % на 5 % за сделки в държави от категория II, трябваше да изтече на 13 декември 2024 г., възникнаха дискусии дали гъвкавостта да стане постоянна, включително дали възможностите за гъвкавост биха могли да бъдат съсредоточени върху социалната инфраструктура. В този контекст ЕС представи документ, в който се призовава за основан на факти анализ на нуждите и целите на различните заинтересовани страни по Споразумението, за да се гарантира, че всяко вземане на решения относно потенциални промени в правилата за авансовите плащания е в съответствие с основните принципи на ОИСР, като например привличане на частен капитал, устойчиви практики на кредитиране и еднакви условия на конкуренция.

След обсъждане между участниците се стигна до заключението, че към момента няма желание възможностите за гъвкавост на авансовите плащания да станат постоянни и че гъвкавостта ще изтече на 13 декември 2024 г. Въпреки това участниците отбелязаха, че обсъжданията относно намаляването на авансовите плащания и тези във връзка със социалната инфраструктура са обвързани с по-широкия въпрос за увеличаване на подкрепата за развиващите се страни и се съгласиха да продължат обсъжданията с оглед намирането на решение на този по-широк въпрос.

Свързани с търговията въпроси относно помощта

Към края на 2024 г. в предложение на секретариата на ОИСР бе предвидено в Споразумението да се включат изискванията за докладване и ангажиментът за прилагане на международна конкурентна тръжна процедура при предоставянето на кредити за необвързана официална подкрепа за развитието (ОПР), съдържащи се в Споразумението за необвързаните кредити за ОПР. Участниците приканиха секретариата на ОИСР да изработи проект на текст за заседанието през март 2025 г.

Освен това бяха започнати обсъждания относно преразглеждането на методиката, установена в Споразумението за изчисляване на равнището на субсидиране на сделките с обвързана помощ. Тази методика, разработена през 90-те години на миналия век, може да се нуждае от актуализиране, за да отрази днешните реалности.

Отраслови договорености

Отраслова договореност във връзка с изменението на климата (CCSU)

Работата по CCSU през 2024 г. беше съсредоточена върху четири групи сектори:

- Група 1: Секторите със запазени полета (които нямат определения или стандарти) — проекти от клас З, тип 4 (воден транспорт с ниски емисии) и проекти от клас Й (производство на чисти течни и газообразни горива). Що се отнася до проектите от клас З, участниците се съгласиха да изчакат приключването на работата на неформалната експертна група (НЕГ) към Комитета по корабостроенето, преди да вземат решение относно бъдещите действия за този клас проекти. Що се отнася до проектите от клас Й, не е взето решение за премахване на запазеното поле, съдържащо се в приложение I, и обсъжданията продължават.

- Група 2: Секторите, за които се прилага клауза за изтичане на срока на действие и чийто срок на действие трябваше да изтече до 30 юни 2024 г. — проекти от клас Ж (производство с ниски емисии) и проекти от клас И (минерали и руди за чиста енергия). Участниците се съгласиха да запазят класовете проекти в Споразумението и да извършат не по-късно от 30 юни 2026 г. преглед на международните стандарти, разработени дотогава, и да решат дали да ги включат във вписванията.

- Група 3: Заварени сектори — проекти от клас Б (проекти за саниране в централи, работещи с изкопаеми горива, замяна на изкопаеми горива) и проекти от клас В (енергийна ефективност). Тези сектори бяха обсъдени заедно с прегледа на член 6 (вж. по-горе).

- Група 4: Други сектори — проекти от клас Г (улавяне, използване и съхранение на въглерод), проекти от клас Д (пренос, разпределение и съхранение на енергия) и проекти от клас Е (чист водород и амоняк). Бяха повдигнати въпроси относно тълкуването на тези класове проекти и започнаха дискусии относно потенциалната промяна на текста на допълнение I към CCSU.

Отраслова договореност за корабния отрасъл (SSU)

Първото заседание на неформалната експертна група (НЕГ) на Комитета по корабостроенето се проведе на 15 март 2024 г., а впоследствие групата заседава на 21 юни 2024 г. и 22 ноември 2024 г. Обсъжданията се съсредоточиха върху постигането на съгласие за определението за кораби с нулеви и ниски емисии и установяването на специфични условия за финансиране на тези кораби.

За да се подпомогне оформянето и насочването на обсъжданията, експертите бяха приканени да представят различни теми, включително стратегията и индексите на Международната морска организация относно декарбонизацията на корабоплаването и съществуващите таксономии за устойчиво финансиране на корабоплаването. Делегациите бяха приканени също така да представят своите практики за финансиране на корабите с цел по-добро разбиране и картографиране на различните практики във връзка със зоните за контрол на емисиите.

Въз основа на обсъжданията през ноември 2024 г. ЕС представи предложение за включване в SSU на режима на референтния търговски лихвен процент (РТЛП) по Споразумението, тъй като изглежда няма ясна причина режимите на РТЛП за стандартни сделки по Споразумението или сделки с кораби по SSU да се различават.

Обсъжданията относно декарбонизацията на корабоплаването и реформата на РТЛП по SSU продължиха и през 2025 г.

Отраслова договорености за въздухоплавателните средства (ASU)

На 73-тото си заседание от 18 ноември 2022 г. участниците започнаха да обмислят как да преразгледат списъка на държавите, които отговарят на условията за намаляване на минималните ставки на премиите („Списък по Конвенцията от Кейптаун“), предвид това, че списъкът по Конвенцията от Кейптаун е бил актуализиран само за да включи една нова държава, като нито една държава не е била премахната, нито включването на държава е било преразгледано впоследствие. Тези обсъждания доведоха до създаването на експертна група за Конвенцията от Кейптаун по време на 75-ата среща на участниците в ASU на 18 ноември 2024 г., която да подпомогне участниците при преразглеждането на списъка по Конвенцията от Кейптаун. Все още текат дискусии за това как най-добре да се извърши това преразглеждане.

На 18 ноември 2024 г. ЕС представи на участниците в ASU предложение за адаптиране на условията в рамките на ASU за хеликоптери, особено по отношение на практиките за предоставяне на подкрепа преди началната дата на кредита. Обсъжданията обхванаха и потенциала за промени в ASU за поддръжка, ремонт и основен ремонт, както и стимулите за устойчиво въздухоплаване и експортни кредити за декарбонизация на въздухоплаването.

Други области на развитие

Реформа на РТЛП

След отпадането на LIBOR през 2021 г. участниците се договориха по време на 159-ото си заседание през ноември 2023 г. да удължат с една година (т.е. до 14 юли 2025 г.) временния марж от 100 базисни пункта на РТЛП, който трябваше да изтече на 14 юли 2024 г., за да имат време да обмислят по-трайно решение, което би осигурило предвидимост за износителите, купувачите и заинтересованите страни. През 2024 г. участниците не представиха алтернативни предложения и въпросът беше запазен в дневния ред за заседанието през март 2025 г.

Общи линии

През 2024 г. участниците предложиха само една обща линия за поведение. Общата линия за поведение, предложена на 19 декември 2024 г. и впоследствие приета от участниците, имаше за цел да увеличи подкрепата по отношение на местните разходи, за да се покрият разходите за презаселване във връзка с градската магистрала Yaoundé Nsimalen в Камерун. Общата линия за поведение влезе в сила на 31 януари 2025 г. и срокът ѝ на действие ще изтече на 30 януари 2027 г.

Комисията ще информира надлежно Европейския парламент за по-нататъшния развой.